เรื่องเสร็จที่ ๗๒๓/๒๕๓๘

บันทึก
เรื่อง การมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทน

ทบวงมหาวิทยาลัยได้มีหนังสือที่ ทม ๐๒๐๒/๑๘๘๐๘ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๓๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยทบวงมหาวิทยาลัยมีนโยบายที่จะมอบหมายกระจายอำนาจให้มหาวิทยาลัยหรือสถาบันในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยปฏิบัติราชการแทนเพื่อความคล่องตัวและสะดวกรวดเร็ว ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้มีคำสั่งมอบอำนาจให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยและสถาบันของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยปฏิบัติราชการแทนปลัดทบวงมหาวิทยาลัยในเรื่องต่าง ๆ เช่น การปฏิบัติราชการแทนในกรณีต่อไปนี้

๑. การทำหนังสือนำเพื่อขอหรือต่ออายุหนังสือเดินทางราชการ

๒. การขอทำความตกลงกับ ก.พ. กรมวิเทศสหการ และ ก.ข.ต.

๓. การอนุญาตให้ไปศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน และปฏิบัติการวิจัย ณต่างประเทศ

๔. การแจ้งวันเดินทางไปต่างประเทศ และแจ้งวันรายงานตัวกลับเข้าปฏิบัติราชการ ตลอดจนแจ้งการอนุญาตให้ไปศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน และปฏิบัติการวิจัยให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบ

โดยเหตุที่บุคลากรของมหาวิทยาลัยและสถาบันมีเป็นจำนวนมาก จึงมีเรื่องเกี่ยวกับการขออนุมัติ ขออนุญาตเป็นจำนวนมากและบ่อยครั้ง เช่น การเดินทางไปศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน หรือไปราชการ เป็นต้น ดังนั้น เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระงานของอธิการบดี กับทั้งเป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานอันจะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทบวงมหาวิทยาลัยจึงเห็นว่าอธิการบดีซึ่งได้รับมอบอำนาจจากปลัดทบวงมหาวิทยาลัยให้ปฏิบัติราชการแทนน่าที่จะมอบอำนาจต่อไปให้รองอธิการบดีปฏิบัติราชการแทนได้ในเรื่องที่ได้พิจารณาเห็นว่าสมควรและเหมาะสมที่จะมอบต่อเช่นเดียวกับการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบต่อได้ตามมาตรา ๓๘ (๖) และมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ทั้งนี้ เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากตำแหน่งแล้วอธิการบดีมีฐานะเทียบเท่าอธิบดี หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ประกอบกับทบวงมหาวิทยาลัยมีมหาวิทยาลัยและสถาบันของรัฐในสังกัดที่เป็นราชการส่วนกลาง แต่มีสถานที่ตั้งประจำอยู่ในส่วนภูมิภาคเป็นจำนวนมาก ซึ่งต่างจากส่วนราชการอื่นที่ส่วนใหญ่มีสถานที่ตั้งประจำอยู่แต่ในส่วนกลางเท่านั้น ประกอบกับเมื่อพิจารณาจากมาตรา ๓๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งบัญญัติให้คณะรัฐมนตรีอาจกำหนดให้มีการมอบอำนาจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขในการมอบอำนาจให้ผู้มอบอำนาจ หรือผู้รับมอบอำนาจตามวรรคหนึ่งต้องปฏิบัติก็ได้ จึงใคร่ขอหารือว่า กรณีดังกล่าวจะให้อธิการบดีผู้รับมอบอำนาจ มอบอำนาจดังกล่าวให้รองอธิการบดีปฏิบัติราชการแทนเช่นเดียวกับกรณีที่ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรืออธิบดี อาจมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดผู้รับมอบอำนาจอาจมอบ

อำนาจต่อให้รองผู้ว่าราชการจังหวัด ฯลฯ ปฏิบัติราชการแทน จะสามารถกระทำได้หรือไม่เพียงใด หากไม่สามารถกระทำได้ จำเป็นต้องเสนอคณะรัฐมนตรี ก็ขอได้โปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไปด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวโดยได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย (สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย) สำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กรมวิเทศสหการและสำนักงาน ก.พ.) และกระทรวงการต่างประเทศ (กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย) แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนไว้ในมาตรา ๓๘[๑] และมาตรา ๓๙[๒] ซึ่งสรุปได้ว่า ในกรณีที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งเป็นผู้มี

---

[๑]มาตรา ๓๘ อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่น ที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่อง

การมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนได้ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ ฯลฯ

(๕) ปลัดกระทรวงอาจมอบอำนาจให้รองปลัดกระทรวง ผู้ช่วยปลัดกระทรวง อธิบดี หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า หรือผู้ว่าราชการจังหวัด

(๖) ปลัดทบวงอาจมอบอำนาจให้รองปลัดทบวง ผู้ช่วยปลัดทบวงอธิบดี หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า หรือผู้ว่าราชการจังหวัด

(๗) อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอาจมอบอำนาจให้รองอธิบดี ผู้ช่วยอธิบดี ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑วรรคสอง หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า หรือผู้ว่าราชการจังหวัด

ฯลฯ ฯลฯ

(๙) ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด นายอำเภอปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ

ฯลฯ ฯลฯ

[๒]มาตรา ๓๙ เมื่อมีการมอบอำนาจตามมาตรา ๓๘ โดยชอบแล้ว ผู้รับมอบอำนาจมีหน้าที่ต้องรับมอบอำนาจนั้น และจะมอบอำนาจนั้นให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นต่อไปไม่ได้ เว้นแต่กรณีการมอบอำนาจให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๓๘ (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมอบอำนาจนั้นต่อไปตามมาตรา ๓๘ (๙) ก็ได้

ในการมอบอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคหนึ่งให้แก่รองผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้ผู้มอบอำนาจชั้นต้นทราบ ส่วนการมอบอำนาจให้แก่บุคคลอื่นนอกจากรองผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดจะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้มอบอำนาจชั้นต้นแล้ว

อำนาจในการสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นใดก็ตามถ้ามิได้มีการกำหนดในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามในเรื่องการมอบอำนาจไว้แล้ว ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวนั้นก็อาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓๘ ปฏิบัติราชการแทนได้ แต่ผู้ได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนดังกล่าวนั้นจะมอบอำนาจต่อไปให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นอีกไม่ได้ เว้นแต่การมอบอำนาจให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดในบางกรณี ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจต่อไปให้แก่ รองผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด ฯลฯ อีกได้ ดังนั้น ในกรณีที่ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยได้มอบอำนาจให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยหรือสถาบันของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยปฏิบัติราชการแทนในเรื่องใด อธิการบดีจะมอบอำนาจในเรื่องนั้นไปให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนอีกไม่ได้

สำหรับบทบัญญัติตามมาตรา ๓๘ วรรคสี่[๓] แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นบทบัญญัติให้อำนาจคณะรัฐมนตรีในการกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใดที่มีอำนาจในการสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีต้องมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนหรือกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขในการมอบอำนาจให้ผู้มอบอำนาจหรือผู้รับมอบอำนาจดังกล่าวต้องปฏิบัติ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๘) เห็นว่า เป็นกรณีที่เกี่ยวกับการมอบอำนาจระหว่างผู้ดำรงตำแหน่งที่จะมอบอำนาจกับผู้รับมอบอำนาจดังกล่าวเท่านั้น ไม่ได้เป็นบทบัญญัติให้อำนาจคณะรัฐมนตรีที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขเพื่อให้ผู้ที่ได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนมอบอำนาจนั้นต่อไปให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นอีกแต่อย่างใด

คณะรัฐมนตรีอาจกำหนดให้มีการมอบอำนาจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขในการมอบอำนาจให้ผู้มอบอำนาจหรือผู้รับมอบอำนาจตามวรรคหนึ่งต้องปฏิบัติก็ได้

ส่วนการเสนอเรื่องนี้ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา หากทบวงมหาวิทยาลัยเห็นว่ามีเหตุผลหรือความจำเป็นที่จะต้องเสนอปัญหาให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ทบวงมหาวิทยาลัย ก็ควรเสนอต่อคณะรัฐมนตรีโดยตรง เพราะเป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะ

(ลงชื่อ) อักขราทร จุฬารัตน
(นายอักขราทร จุฬารัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

---

[๓] มาตรา ๓๘ ฯลฯ ฯลฯ

ธันวาคม ๒๕๓๘